

บทที่ 1

บทนำ

ความเป็นมาของปัญหาและความสำคัญของปัญหา

เป็นที่ยอมรับกันตลอดมาตั้งแต่อดีตจนกระทั่งปัจจุบันนี้ว่า ช่วงเวลาที่สำคัญที่สุดในช่วงชีวิตของคนเรานั้นก็คือช่วงเวลาที่เป็นวัยรุ่น วัยรุ่นเป็นวัยที่ได้ผ่านการอบรมจากครอบครัว โรงเรียน กลุ่มเพื่อน ฯลฯ มามากพอที่จะรู้และเข้าใจกฎเกณฑ์ของสังคม เป็นวัยที่พ้นจากสภาพความเป็นผู้เยาว์ และเริ่มเข้าสู่ภาวะของความเป็นหนุ่มสาว เป็นระยะเวลาที่มีการเปลี่ยนแปลงทั้งทางร่างกายและจิตใจ และเพราะความแปรปรวนของอารมณ์นั่นเองทำให้วัยรุ่นมักจะมีพฤติกรรมแปลกๆ เช่น รักชอบอะไร ก็อาจจะรักจนหลง ชอบจนคลั่ง เวลาฟังเพลง ก็อาจจะกรี๊ดกร๊าด คลั่งดารา และถ้าหากเกลียดอะไรหรือเสียใจอะไร ก็จะไม่คิดเกรงใจไม่ได้นอนไม่หลับ ความต้องการของวัยรุ่นที่เด่นชัดมากอย่างหนึ่งก็คือ ความต้องการที่จะเป็นที่ยอมรับในกลุ่มเพื่อน เด็กในวัยนี้จึงมักจะชอบทำอะไรตามเพื่อนอยู่เสมอ โดยอาจจะออกมาในรูปของรสนิยมการกิน การเที่ยว การแต่งกาย (สุพัตรา สุภาพ : 2525) เป็นต้น

จากบทความเรื่อง “สามแสงของวัยวิกฤต” ของเนาวรัตน์ พงษ์ไพบูลย์ (2527) ได้กล่าวไว้ว่า “เด็กวัยรุ่น จะเริ่มรุ่น จนเริ่มเริ่มวัยรุ่น เป็นวัยที่มีปัญหา เป็นวัยอ่อนไหว พร้อมจะดีและพร้อมจะเลวได้ตลอดเวลา ผ่านวัยช่วงนี้ไปได้ก็ไม่มีอะไรน่าห่วงแล้ว เพราะต่อจากนั้นเขาจะเข้าสู่ความเป็นผู้ใหญ่มากขึ้นทุกที วัยจะเริ่มรุ่นจนเริ่มวัยรุ่นจึงเป็นวัยที่ต้องการความเอาใจใส่ดูแลเป็นพิเศษจากทุกฝ่าย คือ ทั้งจากครอบครัวโรงเรียน และสิ่งแวดล้อมในสังคม”

เนาวรัตน์ยังได้กล่าวอีกว่า วัยรุ่นนี้มีธรรมชาติหรือลักษณะพิเศษอยู่สามลักษณะ เรียกว่า สามแสง คือ แสงความรัก แสงความรู้ และแสงความเป็นตัวของตัวเอง แสงแรกคือแสงความรัก เป็นลักษณะพิเศษสำคัญของคนวัยนี้ เพราะเป็นวัยที่ร่างกายเริ่มเปลี่ยนแปลงสู่ความเป็นหนุ่มสาว สนใจในเรื่องเพศ ต้องการจะรักและอยากถูกรัก พฤติกรรมเกี่ยวกับ

เรื่องนี้ก็มีมากมาย ไม่ว่าจะเป็นการเที่ยวเตร่ไปตามสถานที่ต่างๆ อากาศเบื่อบ้าน ชอบแต่งตัว ต้องการมีคู่รัก และอยากมีเพศสัมพันธ์ แสงที่สองคือ แสงความเป็นตัวของตัวเอง เพราะ เขากำลังเติบโต เขาเริ่มสำนึกเป็นเจ้าของในร่างกายในชีวิตของเขาอย่างแท้จริงขึ้นมา ก่อนนั้นเขายังเป็นเด็กที่อยู่ในความคุ้มครองของพ่อแม่ผู้ปกครอง แต่ตอนนี้เขาเริ่มจะไม่เป็นเด็กอีกต่อไป ความเป็นตัวของเขารวมปรากฏชัด ปัญหาจึงมีอยู่ว่า เขาจะเป็นตัวเองอย่างไรดี และแบบไหนดี พฤติกรรมที่สะท้อนลักษณะนี้ก็คือ การชอบเลียนแบบ มีขวัญใจหรือวีรบุรุษที่เขาใฝ่ฝันอยากจะเป็น เช่น บางคนมีนักร้องคนโปรด บางคนมีดาราวขวัญใจ พฤติกรรมที่ล้ำคณียกอย่างหนึ่งคือ การจับกลุ่มกับเพื่อน ซึ่งมีตั้งแต่เพื่อนสนิทสองคนขึ้นไปจนถึงรวมตัวกันเป็นแก๊ง คือเขาอาศัยฉายาของกลุ่มเป็นการแสดงความเป็นตัวของตัวเองอย่างหนึ่ง

จากลักษณะพิเศษของวัยรุ่นดังที่ได้กล่าวมาแล้วนั้น จะเห็นว่าผู้ใหญ่ควรจะมีส่วนอย่างมากในการที่จะคอยกำหนดค่านิยม สร้างสิ่งแวดล้อมที่ดีให้แต่วัยรุ่น ผู้ใหญ่ในที่นี้ไม่ใช่แต่เพียงเฉพาะพ่อแม่ผู้ปกครองและครูบาอาจารย์เท่านั้น แต่ย่อมหมาয়รวมถึงเจ้าหน้าที่บ้านเมืองผู้ที่เกี่ยวข้องกับสังคม รวมถึงผู้มีอำนาจในการใช้สื่อต่างๆ เพราะถ้าหากพวกเขาถูกละเลยแล้วปล่อยให้พัฒนาตัวเองไปอย่างสะเปะสะปะ ขาดแบบอย่างที่ดีในสังคม เด็กในวันนี้ก็ไม่มีทางที่จะเป็นผู้ใหญ่ที่ดีในวันหน้าได้

เมื่อลองมาองดูสภาพปัจจุบันของสังคมไทยก็จะพบว่าปัญหาต่างๆนั้นยังคงมี มากมาย ถ้ามองเจาะลงไปเฉพาะปัญหาของวัยรุ่นก็คงจะไม่พ้นปัญหาเดิมๆที่มีมาแต่อดีต และก็ยังคงเรื้อรังอยู่จนถึงในปัจจุบัน นับตั้งแต่เรื่องความวิปริตทางเพศซึ่งในขณะนี้กลับกลายเป็นแฟชั่นหรือเป็นความทันสมัยไปแล้ว รวมไปถึงเรื่องกามารมณ์เสรีที่มีตัวอย่างให้เห็นอย่างเกลื่อนกลาดตามสื่อต่างๆ ปัญหาอาชญากรรมวัยรุ่นที่ปรากฏอยู่ตามหน้าหนังสือพิมพ์รายวัน และปัญหาการเลียนแบบที่ผิดๆในสังคม โดยเฉพาะในยุคที่ภาพยนตร์ต่างประเทศหลังไหลเข้ามาในประเทศของเราอย่างมากมาย ที่ผ่านมามีวัยรุ่นมักถูกมองว่าเป็นตัวสร้างปัญหา แต่ถ้าจะวิเคราะห์กันอย่างยุติธรรมแล้วก็จะพบว่า ผู้ใหญ่เองมีส่วนร่วมมือกันหล่อหลอมให้พวกเขาต้องเติบโตขึ้นมาในสภาพอันเลวร้ายเหล่านี้ ถ้าหากผู้ใหญ่เห็นถึงความสำคัญของวัยรุ่นจริงๆ ก็คงจะต้องสร้างอะไรดีๆให้กับพวกเขาบ้าง

กระแสทางสังคมอย่างหนึ่งที่ก่อตัวขึ้นมาในเวลาอันสั้นและมีอิทธิพลอย่างมากกับวัยรุ่น นั่นคือ การแข่งขันอย่างหนักหน่วงในทางการตลาดของบริษัทเทปยักษ์ใหญ่หลายบริษัทที่พยายามจะเป็นเจ้าของส่วนแบ่งทางการตลาดสำหรับเทปเพลงเอาใจวัยรุ่น โดยเฉพาะอย่างยิ่งในช่วงระยะเวลาตั้งแต่กลางปี พ.ศ. 2537 ถึงปี พ.ศ. 2538 นี้ จะพบว่ามีนักร้องหน้าใหม่เกิดขึ้นมามากมาย ยกตัวอย่างเช่น นักร้องในสังกัดบริษัทแกรมมี่เอนเทอร์เทนเมนต์ ประกอบด้วย มอส ปฏิภาณ , ทราวัย เจริญปุระ , วง ยูเอชที , เจสัน ยัง , ทาทา ยัง , เจ เจตริน เป็นต้น ส่วนนักร้องในสังกัดบริษัทอาร์เอสโปรโมชันก็จะมีตัวอย่างเช่น ทัช ณ ตะกั่วทุ่ง , บอยสเก๊าท์ , นุก สุทธิดา , เต๋า สมชาย , ลิฟท์กับออย และ แรพเตอร์ เป็นต้น ส่วนนักร้องในสังกัด คีตาเอนเทอร์เทนเมนต์ ก็มีตัวอย่างเช่น ที-สเก็ท , ดอกเตอร์คิดส์ , ยูโฟร์ , ผันดี - ผันเด่น และ แอนเดรีย เป็นต้น นอกจากนี้ก็ยังมีนักร้องจากค่ายเล็กๆอีกหลายค่ายที่กำลังพยายามจะแข่งขันเข้าตลาดกับเขาบ้าง ซึ่งก็มักจะเน้นการทำเพลงเจาะตลาดวัยรุ่นกันเป็นส่วนใหญ่

ลักษณะของธุรกิจเทปเพลงเพื่อวัยรุ่นในปัจจุบันมักจะเป็นไปในลักษณะเดียวกัน โดยจะพยายามหาเอกลักษณ์ของสินค้าซึ่งก็คือตัวนักร้อง มีการสร้างสรรค์แนวคิดใหม่ๆให้กับนักร้องแต่ละคน โดยกำหนดตั้งแต่รูปแบบของการแต่งตัว ซึ่งในระยะหลังนี้ก็มีมีการพยายามสร้างสรรค์แนวคิดให้แปลกแตกต่างกันออกไป นอกจากรูปแบบการแต่งตัวของตัวนักร้องแล้ว ก็ยังมีการกำหนดแนวเพลง ทำเดิน บุคลิกลักษณะของตัวนักร้อง โดยวัยรุ่นซึ่งเป็นกลุ่มเป้าหมายทางการตลาดก็จะเลือกฟังเลือกชอบกันตามแต่รสนิยมของแต่ละคน ความฉลาดของกลุ่มบริษัทต้นสังกัดของนักร้องเหล่านี้ก็คือ กลยุทธ์ในการที่จะทำให้วัยรุ่นได้สัมผัสใกล้ชิดกับนักร้องคนโปรดของพวกเขา โดยมีการจัดกิจกรรมต่างๆซึ่งก็ถือเป็นการส่งเสริมการขายอย่างหนึ่ง เช่น การส่งนักร้องเหล่านี้ไปเล่นเกมสโตร์ตามรายการโทรทัศน์ต่างๆ หรือออกรายการให้สัมภาษณ์ประวัติส่วนตัว การส่งนักร้องหน้าใหม่เหล่านี้ไปออกรายการพีรคอนเสิร์ตต่างๆ เช่น รายการโลกดนตรี รายการ 7 สีคอนเสิร์ต เป็นต้น ก่อนที่จะมีการจัดคอนเสิร์ตเปิดอัลบั้มที่ต้องเสียค่าบัตรเข้าชม และถ้านักร้องคนนั้นประสบความสำเร็จมีชื่อเสียงมากก็จะมีโอกาสได้จัดคอนเสิร์ตของตนเองเพิ่มขึ้นอีก นอกจากนี้ยังมีการทัวร์คอนเสิร์ตไปตามต่างจังหวัดทั่วประเทศ การจัดทัวร์คอนเสิร์ตไปตามสถาบันทางการศึกษาต่างๆ ทั้งในระดับมัธยมศึกษาและระดับอุดมศึกษา สำหรับนักร้องบางคนที่มีลักษณะของแนวเพลงเป็นแนวเด่นรำกึ่งก็มักจะมีการจัดการประกวดทำเดิน โดยใช้เพลงที่มีอยู่ในอัลบั้มที่กำลังวางจำหน่ายอยู่ในท้องตลาด สิ่งเหล่านี้เกิดขึ้นเพราะกลุ่มผู้ผลิตนักร้องเหล่านี้ทราบดีถึงธรรมชาติของวัยรุ่นดังที่ได้กล่าวมาแล้วข้างต้น

จากที่กล่าวมาแล้วข้างต้นนั้นก็ได้แสดงให้เห็นว่า ในปัจจุบันนี้มีการใช้สื่อต่างๆในการโฆษณาส่งเสริมนักเรียน ไม่ว่าจะเป็นโทรทัศน์ วิทยุ หนังสือพิมพ์ นิตยสาร การจัดคอนเสิร์ต เป็นต้น โดยที่ผู้ผลิตต้องการที่จะให้สื่อเหล่านี้เข้าถึงวัยรุ่นกลุ่มเป้าหมายให้ได้มากที่สุด จึงเป็นที่น่าสนใจว่า ตัวของวัยรุ่นเองได้เปิดรับสื่อเหล่านี้อย่างไร มากน้อยเพียงใด วัยรุ่นได้รับประโยชน์อะไรบ้างจากการเปิดรับสื่อเหล่านี้ และสุดท้ายวัยรุ่นมีความพึงพอใจอย่างไรจากการเปิดรับสื่อเกี่ยวกับนักร้อง

วัตถุประสงค์ของการวิจัย

1. เพื่อศึกษาการเปิดรับสื่อเกี่ยวกับนักร้องของวัยรุ่น
2. เพื่อศึกษาการใช้ประโยชน์จากการเปิดรับสื่อเกี่ยวกับนักร้องของวัยรุ่น
3. เพื่อศึกษาความพึงพอใจจากการเปิดรับสื่อเกี่ยวกับนักร้องของวัยรุ่น
4. เพื่อศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างการเปิดรับสื่อเกี่ยวกับนักร้องของวัยรุ่นกับการใช้ประโยชน์จากการเปิดรับสื่อเกี่ยวกับนักร้องของวัยรุ่น
5. เพื่อศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างการเปิดรับสื่อเกี่ยวกับนักร้องของวัยรุ่นกับความพึงพอใจจากการเปิดรับสื่อเกี่ยวกับนักร้องของวัยรุ่น
6. เพื่อศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างการใช้ประโยชน์การเปิดรับสื่อเกี่ยวกับนักร้องของวัยรุ่นกับความพึงพอใจจากการเปิดรับสื่อเกี่ยวกับนักร้องของวัยรุ่น

สมมติฐานของการวิจัย

- ✓ 1. วัยรุ่นที่มีลักษณะทางประชากรอันได้แก่ เพศ ระดับการศึกษา อาชีพของบิดา อาชีพของมารดา สถานภาพทางครอบครัว รายได้ของครอบครัวและประเภทของโรงเรียนต่างกัน มีการเปิดรับสื่อเกี่ยวกับนักร้องต่างกัน
2. วัยรุ่นที่มีลักษณะทางประชากรอันได้แก่ เพศ ระดับการศึกษา อาชีพของบิดา อาชีพของมารดา สถานภาพของครอบครัว รายได้ของครอบครัวและประเภทของโรงเรียนต่างกัน มีการใช้ประโยชน์จากการเปิดรับสื่อเกี่ยวกับนักร้องต่างกัน
3. วัยรุ่นที่มีลักษณะทางประชากรอันได้แก่ เพศ ระดับการศึกษา อาชีพของบิดา อาชีพของมารดา สถานภาพของครอบครัว รายได้ของครอบครัวและประเภทของโรงเรียนต่างกัน มีความพึงพอใจจากการเปิดรับสื่อเกี่ยวกับนักร้องต่างกัน

4. การเปิดรับสื่อเกี่ยวกับนักร้องของวัยรุ่นมีความสัมพันธ์กับการใช้ประโยชน์จากการเปิดรับสื่อเกี่ยวกับนักร้องของวัยรุ่น

5. การเปิดรับสื่อเกี่ยวกับนักร้องของวัยรุ่นมีความสัมพันธ์กับความพึงพอใจจากการเปิดรับสื่อเกี่ยวกับนักร้องของวัยรุ่น

6. การใช้ประโยชน์จากการเปิดรับสื่อเกี่ยวกับนักร้องของวัยรุ่นมีความสัมพันธ์กับความพึงพอใจจากการเปิดรับสื่อเกี่ยวกับนักร้องของวัยรุ่น

ขอบเขตของการวิจัย

การศึกษาในครั้งนี้จะศึกษาเฉพาะวัยรุ่นที่กำลังศึกษาอยู่ในระดับมัธยมศึกษา โดยศึกษาเฉพาะโรงเรียนมัธยมศึกษาที่ตั้งอยู่ในกรุงเทพมหานคร ทั้งโรงเรียนรัฐบาลและโรงเรียนเอกชน

นิยามศัพท์ที่ใช้ในการวิจัย

นักร้อง หมายถึง นักร้องเพลงไทยสากลที่เป็นที่รู้จักกันดีในหมู่ผู้ฟังเพลงไทยสากลที่เป็นวัยรุ่นในช่วงเวลาที่ทำการศึกษา (เก็บข้อมูลเดือนธันวาคม พ.ศ. 2538)

สื่อเกี่ยวกับนักร้อง หมายถึง สื่อมวลชน และสื่อเฉพาะกิจ ที่วัยรุ่นสามารถที่จะได้รับข้อมูลข่าวสารเกี่ยวกับนักร้อง อันได้แก่ โทรทัศน์ วิทยุ หนังสือพิมพ์ นิตยสาร การแสดง คอนเสิร์ต เทปคาสเซ็ท คอมแพคดิสก์ และวิดีโอเทปเพลง

การเปิดรับสื่อเกี่ยวกับนักร้อง หมายถึง ความบ่อยครั้งในการเปิดรับสื่อเกี่ยวกับนักร้อง เนื้อหาที่เปิดรับ เหตุผลที่เปิดรับ และความคิดเห็นเกี่ยวกับวงการเพลงไทยในปัจจุบัน

ลักษณะทางประชากร หมายถึง องค์ประกอบทางด้านเพศ ระดับการศึกษา อาชีพของบิดา อาชีพของมารดา สถานภาพทางครอบครัว รายได้ของครอบครัว และประเภทของโรงเรียน (เอกชน / รัฐบาล)

การใช้ประโยชน์จากการเปิดรับสื่อ หมายถึง ประโยชน์ที่วัยรุ่นได้จากการเปิดรับสื่อเกี่ยวกับนักร้อง ได้แก่

- ทำให้เกิดความสนุกสนาน เช่น การดูรายการเพลง การชมคอนเสิร์ต
- ใช้เป็นเพื่อนในเวลาทำกิจกรรมต่างๆ เช่น อ่านหนังสือ นั่งรถเมล์
- ใช้เป็นตัวอย่างในการแต่งกาย การพูดจา การวางตัว
- ใช้สร้างโลกส่วนตัวและแยกตัวจากผู้ปกครอง
- หลีกเลี่ยงจากความเป็นจริงในชีวิต
- ใช้สร้างอารมณ์ให้ตัวเอง เช่น โศกเศร้า รัก เพลิดเพลิน
- ฆ่าเวลา
- ใช้เพื่อพักผ่อน
- เพื่อการเป็นที่ยอมรับในกลุ่ม
- ใช้เป็นหัวข้อในการสนทนา
- ได้สาระความรู้
- ใช้ประกอบการออกกำลัง
- ได้แง่คิดเกี่ยวกับชีวิต
- ทำให้ตนเองทันสมัย
- ใช้ให้กำลังใจตนเอง
- ใช้ฝึกร้องเพลง ฝึกเต้น ฝึกเล่นดนตรี

ความพึงพอใจจากการเปิดรับสื่อ หมายถึง ความรู้สึกที่ ได้รับการตอบสนองความต้องการ จากการเปิดรับสื่อเกี่ยวกับนักร้องของวัยรุ่น แบ่งเป็น ความรู้สึกที่พึงพอใจและความรู้สึกที่ไม่พึงพอใจ

ความรู้สึกที่พึงพอใจ ได้แก่

- สื่อมีความทันสมัย
- มีการพัฒนาแนวเพลงมากยิ่งขึ้น
- มีการใช้เทคโนโลยีใหม่ๆช่วยให้เพลงมีความแปลกใหม่ขึ้น
- พึงพอใจเพราะทำให้มีเรื่องไปสนทนากับเพื่อนมากขึ้น
- สื่อและข่าวสารต่างๆทำให้รู้สึกได้เข้าใจแก่นักร้องที่ชื่นชอบ
- การเปิดรับสื่อทำให้เบิกบานแจ่มใส
- พึงพอใจที่ได้คลายความเครียดจากการเรียนหรือจากการทำงาน

ความรู้สึกที่ไม่พอใจ ได้แก่

- สื่อมีมากเกินไปความต้องการ บางครั้งก็ซ้ำๆทำให้เกิดความเบื่อหน่าย
- ข่าวสารที่ได้รับเชื่อถือไม่ได้ เพราะเป็นการออกข่าวโปรโมตนักร้องในสังกัดเท่านั้น
- การเปิดรับสื่อเหล่านี้ทำให้การเรียนเสีย
- ต้องใช้จ่ายเงินมากในการเปิดรับสื่อเหล่านี้

ประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับ

1. เพื่อเป็นแนวทางแก่หน่วยงานของรัฐในการกวดขันการผลิตสื่อเกี่ยวกับนักร้องของบริษัทเอกชน
2. เพื่อรวบรวมข้อมูลเกี่ยวกับการเปิดรับสื่อของวัยรุ่นในปัจจุบันเพื่อนำไปใช้ศึกษาเรื่องต่างๆเกี่ยวกับวัยรุ่นในโอกาสต่อไป